



Οι τρομοκράτες πολιτικοποιούν τη θρησκεία

ΝΙΑΖΙ ΚΙΖΙΛΓΙΟΥΡΕΚ: Στην Ευρώπη συγχύζουμε τον μουσουλμάνο με τον ισλαμιστή

Από την ώρα που η θρησκεία έχει πολιτικοποιηθεί και έγινε ιδεολογία, δεν έχει πια να κάνει τίποτα με την πίστη, υποστηρίζει ο Νιαζί Κιζιλγιουρεκ, κοσμήτορας της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Προτρέπει να μη συγχύζουμε τη θρησκεία του Ισλάμ με τη φονταμενταλιστική τρομοκρατία. Θυμίζει πως οι σχέσεις της Ανατολής και Δύσης ιστορικά εδώ και 300 χρόνια είναι πάρα πολύ δύσκολες, υπάρχουν τραύματα και μια αποικιακή πολιτική που προκάλεσε μνησικακία. Για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, τονίζει ότι η Ευρώπη δεν πρέπει να επαναλάβει τα λάθη της Αμερικής μετά από την 11η Σεπτεμβρίου. Κρούει τον κώδωνα του κινδύνου τονίζοντας πως δεν πρέπει να καταφύγουμε σε μια ολική διαμάχη μεταξύ Ανατολής και Δύσης ή Ισλάμ και Χριστιανισμού, διότι αν κάνουμε το λάθος να πιστέψουμε ότι ο κάθε μουσουλμάνος είναι εν δυνάμει και ένας τρομοκράτης, τότε θα μπούμε σε σκοτεινές εποχές. Το στοίχημα για τα δημοκρατικά καθεστώτα της Ευρώπης είναι πως ενσωματώνεται η πολιτισμική διαφορά χωρίς ρατσισμό, χωρίς αποκλεισμό, χωρίς δαιμονοποίηση, με δημοκρατικούς θεσμούς.



ΦΩΤΟ: Γ. ΝΗΣΙΩΤΗΣ

-Φύγατε από το Παρίσι την προηγούμενη της επίθεσης στη σατιρική εφημερίδα Charlie Hebdo. Νιώθατε κάτι να υποβόσκει;

Είναι γεγονός ότι εδώ και καιρό, όχι μόνο στο Παρίσι αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές πόλεις, επικρατεί αυτό που ονομάζεται ισλαμοφοβία, με άνοδο της άκρας Δεξιάς ιδιαίτερα στη Γαλλία -το κόμμα της Μαρίν Λεπέν γίνεται πρώτη δύναμη, μιλά συχνά κατά των μεταναστών και του Ισλάμ. Το να θεωρείται το Ισλάμ απειλή είναι κάτι που έχει εξελιχθεί στην Ευρώπη μετά την 11η Σεπτεμβρίου, ιδιαίτερα από την άκρα Δεξιά. Έχουμε στη Γερμανία την κίνηση Pegida που μεγαλώνει μέρα με τη μέρα, τα

Η Ευρώπη δεν πρέπει να επαναλάβει τα λάθη των ΗΠΑ

αρχικά της οποίας σημαίνουν «Ευρωπαϊκή πατριώτες κατά της ισλαμοποίησης της Ευρώπης» και μαζεύει χιλιάδες κόσμο στα συλλαλητήριά της. Πριν μερικά χρόνια στη Νορβηγία ένας νεαρός δολοφόνησε 92 νέους λέγοντας ότι πολεμά κατά της «ισλαμοποίησης της Ευρώπης».

-Υπάρχει διαφορά μεταξύ ισλαμιστών και μουσουλμάνων;

Βέβαια, αυτοί που ασκούν βία στο όνομα του Ισλάμ, αυτοί που πολεμούν για το ισλαμικό κράτος, είναι μια μικρή ομάδα μέσα σε εκατομμύρια μουσουλμάνους. Συχνά συγχύζουμε στην Ευρώπη τον μουσουλμάνο με τον ισλαμιστή. Ο μουσουλμάνος είναι άνθρωπος της πίστης, πιστεύει στον Θεό και όπως σε κάθε θρησκεία υπάρχει η αγάπη. Ενώ ο ισλαμιστής είναι κάποιος που παράγει από τη θρησκεία ιδεολογία, που πολιτικοποιεί τη θρησκεία. Οι τρομοκράτες ισλαμιστές είναι αυτοί που πολιτικοποιούν τη θρησκεία, που την ανάγουν σε ιδεολογία και νομιμοποιούν την απαράδεκτη βία που ασκούν στο όνομα της θρησκείας.

-Ερμηνεύουν κατά το δοκούν το Κοράνι;

Όχι, δεν έχει καμία σχέση με την ερμηνεία του Κορανιού, άλλο πράγμα το Κοράνι και άλλο η τρομοκρατική βία. Θέλουν να νομιμοποιήσουν την τρομοκρατική βία στο όνομα του Ισλάμ. Από την ώρα που η θρησκεία έχει πολιτικοποιηθεί και έγινε ιδεολογία, δεν έχει πια να κάνει τίποτα με την πίστη. Η αντίληψη ότι η θρησκεία του Ισλάμ ως τέτοια έχει μια υποδομή ή τέτοια αφήγηση που βοηθά στην άσκηση της βίας είναι μια πολύ λανθασμένη ερμηνεία. Στην ιστορία του Ισλάμ έγιναν πολλές μάχες μεταξύ των διάφορων ομάδων που ερμηνεύουν το Ισλάμ, για παράδειγμα οι Σουνίτες -Ισλάμ της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας- είχαν κάνει φοβερές σφαγές εις βάρος των Αλεβιτών και αυτό ερμηνεύονταν ως διαφορά μεταξύ Σουνιτών και Αλεβιτών. Όμως στην πραγματικότητα η Οθωμανική Αυτοκρατορία πολεμούσε με το Ιράν και φοβόμην ότι οι Αλεβίτες θα υποστήριζαν το Ιράν, κατέφυγε σε αυτή τη σφαγή. Άρα ήταν θέμα εξουσίας και όχι θρησκευτικής διαφοράς. Η ιστορία του Χριστιανισμού είναι γεμάτη με πολέμους στο όνομα του Χριστιανισμού. Μόνο να θυμηθούμε ότι τη βυζαντινή Κωνσταντινούπολη τη διέλυσαν οι σταυροφόροι στο

Οι ισλαμιστές αγαπούν τον θάνατο πιο πολύ από τη ζωή



-Η Ευρωπαϊκή Ένωση με τις πολιτικές της δεν κατάφερε να εντάξει τους μετανάστες ισλάμ μέσα στις κοινωνίες; Οπωσδήποτε και πρέπει να προσθέσουμε σε αυτό τον πολιτιστικό ρατσισμό, ότι δηλαδή οι Ευρωπαίοι βλέπουν απ' υψηλού τους μετανάστες. Όταν όλα αυτά συνδέονται με έναν απόλυτο μπεδενισμό, όπου η ζωή και η ύπαρξη δεν έχουν πια νόημα, τότε ενσωματώνονται στις τρομοκρατικές ομάδες της μνησικακίας και εκεί συντάττει η μνησικακία τον μπεδενισμό. Αυτή η σύνθεση είναι η κερφότερη που μπορεί να συμβεί γιατί, όπως συχνά δειλώνουν οι ίδιοι, αγαπούν τον θάνατο πιο πολύ από τη ζωή.

-Θεωρούν ότι έτσι θα πάνε στον Παράδεισο; Ούτε και στον Παράδεισο δεν

πιστεύουν. Η σύνδεση του μπεδενισμού με τη μνησικακία είναι ένα τίποτα. Το ότι θα πάνε στον Παράδεισο είναι εκ των υστέρων ερμηνείες, εγώ λέω για το τι καλλιεργεί αυτή την ετοιμότητα στον θάνατο. Όχι επειδή πιστεύουν ότι θα πάνε στον Παράδεισο, αλλά επειδή νιώθουν ότι είναι ένα τίποτα. Γι' αυτό συχνά λένε ότι «μείς αγαπούμε τον θάνατο περισσότερο από όσο αγαπάτε εσείς τη ζωή». Έτσι μιλούν στους Ευρωπαίους. Βεβαίως δεν μπορούμε να ερμηνεύσουμε όλες τις υποστάσεις αυτού του θέματος διότι είναι ένα περίπλοκο φαινόμενο. Αυτό που θα υπογράμμιζα και έχει σημασία μετά το κύπημα στη Γαλλία είναι να μη συγχύσουμε τη θρησκεία του Ισλάμ με την φονταμενταλιστική τρομοκρατία.

όνομα της θρησκείας. Αντιλαμβανόμαστε τι σημαίνει στην ανθρώπινη ιστορία η βία και η χρησιμοποίηση της θρησκείας. Αυτό το φαινόμενο που έχουμε σήμερα μπροστά μας, δηλαδή άσκηση βίας στο όνομα του Ισλάμ, έχει ξεφύγει εντελώς από τη θρησκεία, έχει κάνει τη θρησκεία ιδεολογία και πολιτική.

-Γιατί;
Ο αραβο-ισλαμικός κόσμος αντελήφθη τέλη του 18ου, αρχές του 19ου αιώνα την απόλυτη υπεροχή της Ευρώπης απέναντι στον ισλαμικό κόσμο. Από τότε υπάρχουν διάφορα ρεύματα, σκέψεις, στοχασμοί πώς ο ισλαμικός κόσμος μπορεί να εξελιχθεί

όπως η Ευρώπη. Σε αυτή την πρώτη φάση στον 19ο αιώνα, αρκετοί διανοητές Άραβες μουσουλμάνοι είχαν εισαγάγει ιδέες από την Ευρώπη νομίζοντας ότι θα βοηθούσαν στην ανάπτυξη τους. Αυτή η φάση ονομάζεται εποχή της ισλαμικής μεταρρύθμισης ή μεταρρυθμιστικό Ισλάμ. Προς τα μέσα του 20ού αιώνα, όταν απέτυχαν αυτές οι προσπάθειες, είχαμε την άνοδο του αραβικού εθνικισμού. Έχουμε δει τον κοσμικό αραβικό εθνικισμό στην Αίγυπτο με τον Νάσερ. Το κόμμα Μπαθ στη Συρία και το Ιράκ ήταν μια άλλη πρόταση για να ξεπεράσει ο αραβικός κόσμος την υπανάπτυ-

αυτή την περιοχή του κόσμου κατά της Δύσης. **-Βλέπουμε φαινόμενα όπως νεαρά παιδιά που μεγαλώνουν στην Ευρώπη, που είναι Ευρωπαίοι πολίτες, να καταφεύγουν και να ενσωματώνονται σε τρομοκρατικές οργανώσεις.**

Ναι, οι οποίες βασίζονται στη μνησικακία, στην εκδίκηση. Τα παιδιά που έκαναν τη δολοφονία στη σατιρική εφημερίδα Charlie Hebdo είναι Γάλλοι πολίτες, μεγαλωμένοι στα σχολεία της Γαλλίας, και, όπως πολύ σωστά είπε ο Φρανσουά Ολάντ, είναι Γάλλοι πολίτες, δεν ανέφερε καν το ότι είναι μουσουλμάνοι. Ίσως σε αυτό το σημείο, μπορούμε να μιλήσουμε για τον μπεδενισμό που πηγάει από το γεγονός ότι οι άνθρωποι στα αστικά κέντρα της Ευρώπης, ιδιαίτερα τα παιδιά των μεταναστών, δεν έχουν προοπτική και αν πάτε στα προάστια του Παρισιού, θα δείτε ότι σχεδόν 50% είναι άνεργοι.

-Που δεν έχουν ενσωματωθεί;

Δεν είναι θέμα ενσωμάτωσης, δεν έχουμε οικονομική προοπτική. Μιλούμε για πολύ απλά πράγματα, δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες που έχει ένας άλλος Γάλλος πολίτης. Το γεγονός ότι πήγαμε σε μια εποχή με νεοφιλελεύθερη οικονομική πολιτική, όπου όποιος επιβιώσει και όποιος πεθάνει, όποιος είναι άνεργος, χωρίς να υπάρχει προστασία, χωρίς να υπάρχουν ευκαιρίες, αυτό δημιουργεί ανθρώπους μπεδενιστές που δεν πιστεύουν σε τίποτα.

ΟΙ Τ/Κ ΕΙΝΑΙ Η ΠΙΟ ΚΟΣΜΙΚΗ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

-Η Κύπρος κινδυνεύει με τα κατεχόμενα; Δεν βλέπω κανέναν κίνδυνο. Η τουρκοκυπριακή κοινότητα παραμένει η πιο κοσμική κοινότητα ανάμεσα στον μουσουλμανικό κόσμο. Είναι άνθρωποι που ζουν μια κοσμική ζωή και όχι τόσο θρησκευτική, είναι υπεραιθαίρτοι σε οποιαδήποτε έμφαση φονταμενταλισμού. Αντίθετα, οι Τουρκοκύπριοι αντιδρούν ακόμα και στα μαθήματα θρησκευτικών που θέλουν κατά καιρούς να βάλουν στα σχολεία. Αντιδρούν πολύ περισσότερο από τους Ελληνοκύπριους σε σχέση με μαθήματα θρησκείας. Ανάμεσα στον Πληθυσμό που ήρθε από την Τουρκία και ζει στα κατεχόμενα, που είναι πιο μουσουλμάνοι στην πράξη, δεν έχουμε δει μέχρι σήμερα φονταμενταλιστικές ομάδες. Ο τουρκικός στρατός, που είναι κοσμικός θεσμός, δεν θα ανεχτεί φονταμενταλιστικές ομάδες. Δεν νομίζω να υπάρχει από τα κατεχόμενα οποιοσδήποτε κίνδυνος.

Περισσότεροι μουσουλμάνοι χάνουν τη ζωή τους στο όνομα του Ισλάμ

-Αυτή τη στιγμή βλέπουμε μια Ευρώπη να ζει σε πανικό και να ψάχνεται για το ποιο θα είναι το επόμενο κτύπημα.
Η Ευρώπη δεν πρέπει να επαναλάβει τα λάθη της Αμερικής μετά από την 11η Σεπτεμβρίου που κατέφυγε σε περιορισμό των ελευθεριών στο όνομα της ασφάλειας και στο τέλος τα πράγματα χειροτέρεψαν. Στην Ευρώπη υπάρχει μια ωριμότητα, γίνεται πολύ σοβαρή συζήτηση αυτή τη στιγμή, υπάρχει επίγνωση γι' αυτά τα ζητήματα. Η πρόσφατη ομιλία της Μέρκελ στη γερμανική Βουλή ήταν πάρα πολύ καλή, τόνισε ότι πρέπει να ξεχωρίσουμε τον μουσουλμάνο από τον τρομοκράτη. Μιλώμε για πολιτική ενσωμάτωσης. Αυτό κάνει κι ο Φρανσουά Ολάντ, αυτό κάνει η ευρωπαϊκή διάνοξη. Βέβαια υπάρχουν και οι άλλοι Ευρωπαίοι που έχουν στενέψει την ψυχή τους τόσο πολύ που καταφεύγουν σε εύκολες εξηγήσεις, αναπτύσσουν ένα λαϊκισμό και ένα ρατσισμό με το σλόγκαν «η Ευρώπη των χριστιανών», ότι όλοι οι μουσουλμάνοι και μετανάστες είναι το πρόβλημα και πρέπει να φύγουν.

-Τους οποίους είδαμε στις πρόσφατες ευρωεκλογές να δυνάμωναν τη φωνή τους εντός του Ευρωπαϊκού βουλευτικού.
Ακριβώς, και αν επικρατήσει αυτή η γραμμή στην Ευρώπη, αλίμονο μας, δεν θα μπορούμε να μιλούμε για την Ευρώπη όπως την ξέρουμε. Περνά και η Ευρώπη αυτή τη στιγμή από μια μεγάλη πρόκληση και μια μεγάλη δοκιμασία.

-Το να ζεις κάθε μέρα με τον φόβο της τρομοκρατίας σε κάνει να μην παίρνεις τις σωστές αποφάσεις;
Βεβαίως, γιατί άλλο να βρισκόσαι σε μια εμπόλεμη κατά-

σταση που υπάρχουν στρατιώτες, προβλέπεις τους κινδύνους, παίρνεις τα μέτρα σου. Εδώ μιλούμε για απόλυτη αβεβαιότητα, δεν ξέρεις τι και πότε θα έλθει να σε βρει. Γι' αυτό ονομάζεται τρομοκρατία, διότι τρομάζει.

-Η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με τη μεγαλύτερη απειλή;
Δεν γνωρίζω ποια μερίδα της ανθρωπότητας βρίσκεται σε περισσότερη απειλή. Να σου υπενθυμίσω πως πριν μερικές βδομάδες στο Πακιστάν φονταμενταλιστικές τρομοκρατικές ομάδες εκτέλεσαν εκατοντάδες μαθητές στο σχολείο γιατί δεν θέλουν τα παιδιά να πηγαίνουν σ' αυτό. Δυστυχώς ξεχνάμε γρήγορα. Στην Αλγερία, στο Ιράκ πεθαίνουν περισσότεροι μουσουλμάνοι από την τρομοκρατία στο όνομα του Ισλάμ. Αυτό ξεκινούν γρήγορα στη Δύση ως αποτέλεσμα του ευρωκεντρισμού που επικρατεί στην Ευρώπη. Συγκεντρωνόμαστε μόνο στα δικιά μας και μετά δεν μπορούμε να αναλύσουμε τα φαινόμενα σωστά. Η τρομοκρατία στο Ισλάμ είναι μεγάλη απειλή, κατ' αρχή, σε μουσουλμανικές χώρες, κατά των μουσουλμάνων.

-Ποιο ήταν το μήνυμα που ήθελαν να στείλουν με την επίθεση στη σατιρική εφημερίδα Charlie Hebdo;
Οι φονιάδες όταν βγήκαν έξω από το κτήριο της εφημερίδας, φώναξαν «εκδικηθήκαμε για τον προφήτη Μωάμεθ». Αυτή είναι η πρώτη εικόνα. Από την άλλη αν μιλήσω με τη γλώσσα του Πλάτωνα, αυτοί οι συγκεκριμένοι φονιάδες μπορούμε να πούμε με μια ειρωνική έννοια ότι είναι «γελιοίσι» φονιάδες με μηδέν αυτογνωσία.

Υποκριτική η στάση της Τουρκίας

-Η Τουρκία τι κάνει;
Υποκρίνεται. Ήταν στη μεγάλη πορεία του Παρισιού, αλλά πώς ερμηνεύτηκε η παρουσίαση του Πρωθυπουργού από τους Τούρκους δημοσιογράφους; Ότι ήταν υποκριτική. Όταν σε μια χώρα οι δημοσιογράφοι μπαίνουν φιλακιά, όταν αυτοί που κάνουν καρικατούρες καταδικάζονται αν κάνουν κάτι για τον Ερντογάν, όταν απαγορεύεται η κυκλοφορία της Charlie Hebdo, τότε αυτή είναι η Τουρκία του σήμερα και όλοι ξέρουν το τι είναι.

-Η Τουρκία έχει μετατραπεί σε σταθμό διασύνδεσης για εξτρεμιστικά στοιχεία, τα οποία έχουν αναπτύξει δράση στη Συρία, στο Ιράκ και σε άλλες αραβικές χώρες;
Είναι γεγονός ότι πολλοί, ιδιαίτερα αυτοί που φεύγουν από την Ευρώπη και πηγαίνουν στη Συρία ή στο Ιράκ, διασχίζουν την Τουρκία. Δεν μπορούμε όμως να πούμε ότι η Τουρκία ξέρει ότι όλοι αυτοί πάνε να πολεμήσουν και κλείνει τα μάτια. Υπάρχουν πρακτικά προβλήματα, δεν μπορεί να ελέγξει ένα τουρίστα που έρχεται από τη Γαλλία στο πού θα πάει. Όμως το πρόβλημα είναι αλλού. Η Τουρκία, για να ριζέει το καθεστώς του Άσαντ, είναι γεγονός ότι βοήθησε τους αντιστασιακούς στη Συρία και κατ' επέκταση βοηθήθηκαν και οι τρομοκρατικές ομάδες.

Και τους τζιχαντιστές;
Εκεί είναι ένα μεγάλο μίγμα, δεν είναι όλοι τζιχαντιστές. Η Τουρκία είναι πιο κοντά στους Αδελφούς Μουσουλμάνους της Αιγύπτου. Οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι δεν

ασκούν τρομοκρατία όπως την κάνει η Αλ Κάιντα ή το Ισλαμικό Κράτος τώρα. Δεν είναι το ίδιο πράγμα. Οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι κέρδισαν με δημοκρατικό τρόπο τις εκλογές στην Αίγυπτο και διώχθηκαν από την εξουσία με πραξικόπημα από τον στρατηγό Σίσι που τώρα είναι Πρόεδρος. Άρα πρώτιστα η Τουρκία είναι κοντά στους Αδελφούς Μουσουλμάνους που είναι πολιτική κίνηση και όχι τρομοκρατική.

-Πού υπάρχει ελπίδα φωτός;
Δεν είναι εποχές να μιλούμε για αισιοδοξία. Είναι πολύ δύσκολο καιρό και θα εξαρτηθεί από το πώς η Ευρώπη θα καταφέρει να αντιμετωπίσει αυτό το πλήγμα, από τον τρόπο. Δεν πρέπει να καταφύγουμε σε μια ολική διαμάχη μεταξύ Ανατολής και Δύσης ή Ισλάμ και Χριστιανισμού. Νομίζω ότι πρέπει να βρούμε από αυτές τις έννοιες και να ερμηνεύσουμε τα πράγματα με μια άλλη προοπτική και προσέγγιση. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι η τρομοκρατία χρησιμοποιεί το Ισλάμ ως μια αναφορά νομιμοποίησης. Αν κάνουμε το λάθος και πιστέψουμε ότι ο κάθε μουσουλμάνος είναι εν δυνάμει και ένας τρομοκράτης, τότε νομίζω ότι θα μπούμε σε σκοτεινές εποχές.

-Μπορεί να κάναμε και εριές λάθη;
Αυτό είναι πολύ δύσκολο θέμα. Όταν έχεις τρομοκρατία, την καταδικάζεις. Ενώς τέτοιου είδους βία είναι ντελίριο. Είναι εκεί που πεθαίνει ο άνθρωπος νους και δεν πρέπει ο άνθρωπος να τα ερμηνεύει όλα. Αυτό που ξέρουμε είναι την υπέρσπηση της δημοκρατίας και της ελευθερίας. Αυτή πρέπει να είναι η σωστή πολιτική.